

Zaključci sa regionalne konferencije

Mobilnost i odlazak stručnjaka: lični i društveni dobici i gubici

(26. novembar 2010.godine, Palata Srbije, Beograd)

1. Potrebno je **pružati podršku svim akterima u različitim delovima migracionog ciklusa**: stručnjacima u zemlji, korisnicima programa mobilnosti i stipendiranja, stručnoj dijaspori i stranim stručnjacima i stručnjacima povratnicima; buduće politike treba zasnivati na konceptu „cirkulacije mozgova“, koji u većoj meri odražava savremeni karakter migracija i ima veći potencijal za doprinos društvenom razvoju nego koncept „odliva mozgova“. Takođe ove politike treba da budu prilagođene heterogenoj strukturi populacije na koju se odnose.
 - **Pružiti podršku visokoobrazovanima i stručnjacima u zemlji:**
 - **unaprediti uslove rada, sistem nagrađivanja prema rezultatima i primenu meritokratije** uz postepeno usaglašavanje sa međunarodnim standardima,
 - **diversifikovati izvore finansiranja** (privatni sektor kao finansijer programa mobilnosti, stručna dijaspora kao finansijer ekonomskih projekata u Srbiji),
 - **kroz proces reforme visokog obrazovanja**, dosledno usaglašavati nacionalne i evropske okvire kvalifikacija, promovisati mobilnost studentske populacije, povećavati broja gostujućih predavača, povezivati nauku, obrazovanje i privredu;
 - **treba promovisati saradnju između državnih organa, akademske zajednice i privrede.**
 - **Unapređivati i promovisati programe mobilnosti i stipendiranja**
 - **zakonski regulisati** usavršavanje u inostranstvu kao uslov za napredovanje u karijeri;
 - **planirati mobilnost i programe stipendija** prema potrebama i prioritetima institucija i privrede u zemlji;
 - ostvariti **saradnju matične institucije sa korisnicima programa mobilnosti tokom njihovog boravka u inostranstvu;**
 - **obezbediti sistematsku diseminaciju znanja** po povratku korisnika programa mobilnosti i stipendija iz inostranstva;

- **Podsticati sistemski pristup razvoju saradnje sa stručnom dijasporom**
 - **unaprediti elektronski sistem informisanja i komunikacije.**
Obezbediti bazu podataka koja je funkcionalno strukturisana prema oblastima rada i ponudi za saradnju, kao i interaktivnost sajta na kojem se baza nalazi. Takođe treba konkretizovati odgovornost za funkcionisanje ovog sistema informisanja i komunikacije unutar odgovornog ministarstva.
 - **kontinuirano podsticati specifične vidove saradnje sa stručnjacima u dijaspori.**
 - **pružiti podršku stručnjacima povratnicima u regionu**
 - **liberalizovati i reformisati procedure za priznavanje diploma stečenih u inostranstvu;**
 - obezbediti im **status u zemlji** adekvatan njihovom zvanju i stručnosti;
- **Olakšati saradnju sa stranim stručnjacima** kroz podsticajnu zakonsku regulativu za njihov rad i olakšavanje postupka dobijanja viza.

2. **Važno je uspostaviti punu koordinaciju svih uključenih i zainteresovanih aktera za fenomen cirkulacije mozгова, na nacionalnim nivoima.** Mogući model je uspostavljanje Nacionalne vladine kancelarije za kreiranje politika i praćenja fenomena cirkulacije mozgovа.

3. Potrebno je uspostaviti **intersektorsku regionalnu saradnju** u oblasti cirkulacije mozgovа, sa ciljem razmene dobrih praksi i iskustava u regionu. Ovu razmenu iskustva moguće je ostvariti kroz: regionalnu godišnju konferenciju, regionalnu mrežu i on-line forum. Takođe treba podstaknuti regionalnu mobilnost i saradnju visokoobrazovanih i stručnjaka koji imaju istorijsku i geografsku osnovu i na taj način razviti konkurentnost regiona Zapadnog Balkana za ulazak na evropsko tržište.

4. **Značajnu ulogu u procesu podsticanja cirkulacije mozgovа treba da ima naučna zajednica** kroz veći broj istraživanja i naučnih radova, budući da bez ozbiljnih istraživanja nije moguće kreirati uspešne politike. Važna je i interdisciplinarnost proučavanja, jer su migracije izrazito multidisciplinarni fenomen.

5. **Uloga medija** je od velikog značaja za razvijanje društvene klime u kojoj se cene stručnjaci i podstiče priliv znanja iz inostranstva. Neophodno je da mediji više promovišu nauku i stručnost u svim oblastima, kao i saradnju sa stručnom dijasporom i njihov povratak.

6. Predlažemo da se ovi **zaključci iskoriste za razvoj strategija i akcionih planova u zemljama u regionu koje bi sadržavale mere priliva mozgovа.** U Republici Srbiji predlažemo da se iskoriste za razvoj akcionih planova sledećih strategija: *Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije 2010-2015* (Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj), nacrt *Strategije očuvanja i jačanja odnosa*

matične države i dijaspore, kao i matične države, i Srba u regionu (Ministarstvo za dijasporu) i Strategija za upravljanje migracijama (Komesarijat za izbeglice).